

ceu conditionem unice TRIDENT. in sacramentum tanquam causam instrumentalem refert: alterum ex opere operantis respondens illis actibus religiosi, qui seipsis simul vim merendi habent.

83. *Dices 3°.* Deus homines æquales prædestinat in inæqualem gloriam; ergo etiam æqualiter dispositis dat inæqualem gratiam.

R. *Tr. Ant. N. Cons.* Adultos, quos ad gloriam inæqualem prædestinat, prædestinat ante ad dispositionem inæqualem, majorem et majora merita, per majora media, conferendo gratias actuales, per quas gratiam sanctificantem sibi majorem comparent. Parvulos vero ante usum rationis decedentes, supposito quod baptizentur, ad gloriam inæqualem non prædestinat.

Si contra posterius de parvulis dicas: Hi occupabunt sedes angelorum rebellium, quarum multæ sunt inæquales; ergo et parvuli habebunt inæqualem gloriam, etsi dispositionem æqualem non habeant.

R. *D. M.* Occupabunt illas sedes quoad substantiam *C.* quoad sublimitatis diversitatem *N.*

84. *Dices 4°.* Sacramenta habent vim causandi ex meritis Christi, quæ æqualis valoris sunt: item, eam solum conferunt gratiam, quam significant: sed eandem significant gratiam; ergo nihil huc facit dispositionis inæqualitas.

Ad 1um. R. *N. Cons.* Potuisset haud dubie Christus ita sacramentis sua applicare merita, ut omnibus digne solum accedentibus conferrent gratiam æqualem; at aliter ipsi visum est, ut ex TRID. et rationibus Concl. discimus.

Ad 2um. R. *D. min.* Eandem significant gratiam indivisibilem *N.* divisibilem, sive intensionis capacem *C.* Hinc et quia signa practica sunt, magis intensam respectu magis dispositorum significant, et causant gratiam.

85. *Dices 5°.* Sacramenta conferunt æqualiter dispositis gratias actuales et inæquales; ergo et gratiam sanctificantem inæqualem.

R. *Tr. Ant. N. Cons.* Pro gratiis actualibus inæqualibus non habetur æque solidum fundamentum; 1°. enim TRID. cit. de sola gratia habituali loquitur. 2°. Gratia actuales non statim conferuntur, sed in tempore opportuno, ac sub conditione, nisi interea temporis perdat gratia sanctificans, quacum jus ad gratias illas actuales connexum est; aut nisi aliter interea iis indignus a Deo judicetur. At gratia sacramentalis habitualis semper absolute respectu ad capacitatem subjecti commensuratur.

ARTICULUS VII.

AN SACRAMENTA FICTE SUSCEPTA SUBLATO OBICE REVIVISCANT, GRATIAMQUE, ET QUAM PRODUCANT?

86. *Præmitto I.* Obex alius sacramenti, alius gratiæ dici potest. Obex sacramenti est, quando ipsi sacramento deest aliquid ex constitutivis essentialibus, ut vel materia, vel forma; vel ex aliis necessario requisitis, ut

debita intentio, sive ex parte ministri, sive subjecti. De hoc obice hic nulla est quæstio, quia ipsum sacramentum reddit simpliciter nullum et invalidum; quod vero nunquam fuit, vel vixit, reviviscere non potest. Obex gratiæ est, quando sacramentum ipsum quidem habetur verum ac validum, quin tamen recipienti conferat gratiam, ex defectu requisitæ in eodem dispositionis. Obex hic fictio dicitur. Quo nomine proinde non intelligitur simulatio interna, vel simulata recipiendi sacramenti intentio; quia, ut dictum, sic esset ipsius obex sacramenti. Quoties igitur sacramentum valide quidem, sed infructuose suscipitur, cum fictione, vel fecte dicitur suscipi; eo quod suscipiens quasi fingat se esse ad sacramenti fructum dispositum, cum non sit. Sacramentum hoc modo susceptum nuncupatur validum et informe; sicut e contra formatum, quando simul percipitur sacramenti fructus.

Præmitto II. Fictio illa est vel culpabilis, vel inculpabilis; prior etiam materialis, seu negativa; altera formalis, seu privativa dicitur. Si is, qui sacramentum suscipit, sciens volensque ponat, vel non removeat impedimentum gratiæ; ut, quia cum peccati mortalis nondum expiati conscientia sacramentum recipit, erit formalis fictio, sacrilegii malitiam continens; secus materialis tantum, si cum peccato invincibiliter ignorato, nec retractato, aut inculpabiliter ignorans, se non esse debite dispositum. Unde et obex gratiæ in adultis duplex esse potest: 1°. *materialis* et negativus, si per ignorantiam invincibilem omittitur dispositio debita ad perceptionem gratiæ; 2°. *formalis* et privativus, quando illa dispositio voluntarie omittitur, sive quod quis conscius peccati gravis ante commissi, quin illud expiet, accedat; vel in susceptione ipsa peccet, ut si accedat e. g. cum consensu in cogitationem malam. Quod postremum alii specialiter obicem positivum appellant.

Quæritur jam, utrum sacramenta valide, sed fecte suscepta maneat infructuosa perpetuo? Vel an gratiam, quam ex defectu dispositionis conferre non poterant, quando suscipiebantur, saltem producant postea, quando tollitur obex, poniturque dispositio debita, e. g. retractatio peccati, quæ in Baptismo ab adulto peccatore fuerat omissa? Quod est reviviscere sacramentum.

87. *Dico I.* Sacramentum Baptismi cum fictione sive materiali, sive formali susceptum, remoto per subsequentem dispositionem obice, reviviscit, gratiamque confert ex opere operato. Est communissima Theologorum sententia post S. AUG. tempora, præter SCOTUM, VASQUEZ, paucosque alios.

Prob. I. AUCTORITATE D. AUG. L. 1. de Bapt. contra Donatist. c. 11. et seqq. Cum enim Donatistæ graviter ferrent, se dici hæreticos, eos tamen, qui a Donati parte transibant ad Catholicos, ab his non cernerent rebaptizari, hoc contra S. AUG. utebantur dilemmate: vel Baptismus nobis collatus confert Spiritum sanctum et gratiam, vel non. Si confert; ergo habemus veram Ecclesiam, quia in sola vera Ecclesia confertur gratia, datur Spiritus sanctus, et fit remissio peccatorum. Si non conferat; ergo non habemus verum Baptismum, ac proinde a nobis recedentes ad vos deberent rebaptizari, quod tamen non fit. Sed respondet S. AUG., inanem hanc objectionem esse, idque probat exemplo hominis adulti, qui Baptismum in

vera Christi Ecclesia fide accipit; is enim nec Spiritum sanctum, nec gratiam recipit, quin idcirco debeat repeti Baptismus: *Sicut*, ait loc. cit. c. 12. n. 19., *in illo qui fictus accesserat, fit ut non denuo baptizetur, sed ipsa pia correctione et veraci confessione purgetur, quod non posset sine Baptismo, ut quod ante datum est, tunc valere incipiat ad salutem, cum illa fictio veraci confessione recesserit*: unde inferebat S. Doctor: ergo et Baptismus collatus ab hæreticis potest esse verus ac validus, et tamen infructuosus; qui tamen tunc fructuosus fit, cum ad fidem veram convertitur. *Cum*, inquit ibid., *se correxerit, et ad Ecclesie societatem unitatemque venerit, non iterum baptizandus est; quia ipsa ei reconciliatione ac pace præstatur, ut ad remissionem peccatorum ejus in unitate prodesse jam incipiat sacramentum, quod acceptum in schismate prodesse non poterat*. Quod idem repetit constanter L. 3. de Bapt. contr. eosd. Donatist. c. 13. n. 18. *Tunc incipit valere idem Baptismus ad dimittenda peccata, cum ad Ecclesie pacem venerint.... ut.... propter pacem intus operetur salutem*. Ac L. 6. c. 5., tum alias. Accedit auctoritas D. ТРОМÆ hic. q. 69. a. 10. et Theologorum consensus.

Respondet 1º. SCOTUS, S. AUG. solum velle, quod Baptismus eo casu reviviscat ad remissionem solius pœnæ temporalis. Vel, ut alii, ad causandas gratias actuales.

Verum *contra est*, quod S. Doctor nunquam de pœna loquatur, sed semper de culpa, remissione peccatorum: hoc sacramentum *incipere prodesse ad remissionem peccatorum*. Deinde gratis asseritur, Baptismum reviviscere in ordine ad unum effectum, et non ad alterum. Demum si Baptismus non reviviscat, ut causet gratiam habitualement, qua ratione probari poterit, quod reviviscens causet gratias actuales? Sed ex mente S. Doctoris reviviscere dicendum, ut gratiam habitualement causet; quia inquit, eum prodesse ad *remissionem peccatorum*; sed hæc per gratiam habitualement fit.

Respondent 2º. alii, scopum S. AUG. contra Donatistas solum fuisse, ut ostenderet, Baptismum cum fictione susceptum non debere repeti; sed ad hoc sufficit, quod remoto obice ad justificationem prosit solum indirecte et negative, per modum conditionis. Ac ideo quoque S. Pater speciali ratione non probat, quod postea gratiam ex opere operato producat.

At *contra est*, quod, etsi præcipua fuerit controversia S. AUG. inter et Donatistas de validitate Baptismi in hæresi vel schismate suscepti, ea tamen occasione verbis perspicuis hanc Baptismi reviviscientiam in ordine ad causandam gratiam asseruit, arguendo ad hominem, quasi dixisset: si Baptismus fide susceptus a Catholico valeat, et non iteretur, quia sublata fictione suum exerit effectum; ergo nec in hæresi, vel schismate receptus, debet iterari, quia abjurata hæresi, et deposito schismate exerit effectum suum.

Respondent 3º. S. Doctorem velle, quod sublata fictione Baptismus prosit eatenus, quatenus saltem facit, sacramentum Pœnitentiæ esse validum, quo deinde originale peccatum remittitur; vel quod Baptismus tunc, extra sacramentum Pœnitentiæ, cum contritione præstet ut hæc remittantur peccata.

Sed *contra est 1º*, quod remissionem peccati S. Doctor non Pœnitentiæ, sed ipsi Baptismo tribuat: quod *tunc incipiat valere* (Baptismus) *in remissionem peccatorum, operetur salutem*, etc. 2º. Falsum est, sacramento Pœnitentiæ originale remitti unquam, quod solum gratiam resuscitativam confert, non

regenerativam. Nec 3º. contritione perfecta, ut votum Baptismi includit, tunc originale dici potest remitti; nam Baptismo semel valide suscepto cum iterari non possit, ejus suscipiendi votum fas esse non potest, cum, quod nec facere, nec fieri licet, nec desiderare liceat.

88. *Prob. II. RATIONE*. Qui Baptismum suscepit fide, si postea concipiat contritionem perfectam, vel suscipiat sacramentum Pœnitentiæ cum attritione supernaturali, hic, ut certum est, justificationis gratiam consequitur; liberatur a peccato originali, omnibusque actualibus tum ante Baptismum, tum ejus susceptione commissis: atqui hoc non consequitur vi sacramenti Pœnitentiæ, sed Baptismi; ergo sublato obice reviviscit Baptismus.

Prob. min. 1º. Juxta illud Joan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto*, etc., omnes regenerari debemus ex sacramento Baptismi; gratia vero, quam confert sacramentum Pœnitentiæ, non est regenerativa, ut ante dictum. 2º. Juxta Conc. TRID. Sess. 6. c. 4. *Translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primæ Adæ, in statum gratiæ... sine lavacro, aut ejus voto fieri non potest, sicut scriptum est: Nisi quis renatus*, etc.; sed ab eo, qui non vere, sed fide baptizatus est, non potest Baptismus repeti; nec admitti potest ex dictis votum Baptismi suscipiendi; ergo necesse est, translatio illa Baptismi prius suscepti virtute fiat, isque per consequens reviviscat. 3º. Peccatum originale, atque actualia ante Baptismum, vel in hujus susceptione commissa non sunt materia sacramenti Pœnitentiæ; tum quia non sunt subjecta clavibus ac jurisdictioni Ecclesie; sicut enim Ecclesie nulla in nondum baptizatum competit jurisdictio, sic nec in peccata ante Baptismum commissa; tum quod diserte TRID. doceat Sess. 14. c. 1. et 2. sacramentum Pœnitentiæ non nisi pro peccatis post Baptismum commissis institutum esse.

89. *Dico II*. Probabilius etiam est, sacramenta Confirmationis, Ordinis, imo Matrimonii, et Extremæ Unctionis fide suscepta, recedente fictione reviviscere. Ita rursus communis sententia contra SCOTUM, VASQUEZ, paucosque alios.

Prob. I. De Confirmatione et Ordine, argumento sumpto ab exemplo Baptismi; ideo namque Baptismus dicitur reviviscere, quia per hoc sacramentum Christus præbere remedium adversus peccatum originale voluit, quo hoc deleteretur, et causaretur sacramentalis gratia, etsi tantummodo post hoc remedium poneretur dispositio necessaria ad consequendum sacramenti effectum; ne videlicet homo, cum Baptismus iterari non possit, gratia baptismali, et huic annexis actualibus adeo necessariis perpetuo privatus maneret: sed etiam auxilia gratiæ, quæ conceduntur vi Confirmationis ad fidem fortiter, constanterque profitendam, sunt admodum necessaria; et quæ conferuntur vi Ordinum, summe sunt necessaria ad rite obeunda ministeria Ordinibus propria: ac cum insuper sacramenta hæc iterari nequeant, sequeretur alias; hominem perpetuo his gratis cariturum. Accedit, quod argumentum AUGUSTINI pro Baptismi reviviscencia, eodem modo procedat de Confirmatione et Ordine, eo quod sacramenta hæc non minus opus ex se sanctum sint; sanctificans et semen Christi perpetuo in homine incorrupto

perseverans, ob characterem indelebilem; quo argumento de characterem et Doctor Angelicus utitur; ergo pariter dicenda sunt, recedente vel sublata fictione, reviviscere.

Prob. II. De Extrema Unctione et Matrimonio a paritate rationis; ideo enim sacramenta, quæ characterem imprimunt, dicuntur sublata fictione reviviscere; quia iterari non possunt, ac nisi reviviscerent, nunquam obtineri posset gratia alias his sacramentis propria; etsi enim hæc duo sacramenta non sint initerabilia simpliciter, sunt tamen secundum quid; Matrimonium quidem durante eodem conjugio, Extrema Unctio durante eadem infirmitate; igitur et pariter videntur reviviscere, ne secus conjux toto Matrimonii tempore careat gratia ad Matrimonii statum adeo necessaria; ac infirmus, eadem perdurante infirmitate, existat privatus gratia maxime necessaria ad insidias dæmonis in agone ultimo et tentationes superandas.

90. Paulo aliter tamen de sacramentis Eucharistiæ ac Pœnitentiæ iudicandum videtur. Utrum sacramentum Pœnitentiæ reviviscat? ab ea quæstione pendet, an dari possit sacramentum Pœnitentiæ validum et informe? Quod probabilius multi negant. Supposito tamen facto posse sacramentum hoc validum esse et informe, hoc quoque reviviscere videtur perquam probabile; est enim sacramentum hoc post Baptismum graviter relapsis necessarium necessitate medii; ergo, si dari possit validum et informe, etiam probabiliter reviviscit; si enim in dato supposito non revivisceret, sequeretur, peccatum mortale a baptizato commissum remitti posse sine sacramento Pœnitentiæ, ejusque voto; non enim peccatum remitteretur per illud reipsa susceptum, et postea reviviscens, ut supponitur; sed neque per votum illius, quia contritio perfecta post confessionem valide peractam, eamque ex supposito validam, non est votum sacramenti Pœnitentiæ, cum homo hæc peccata non teneatur rursus confiteri; rei autem non præceptæ non tenemur habere votum.

Eucharistia vero suscepta cum fictione, saltem formali ac positiva, non videtur reviviscere, quia pro hujus reviviscencia non stant rationes hactenus allatæ pro sacramentis cæteris; ideo enim hæc recedente fictione reviviscunt ad causandam gratiam, quia vel necessaria sunt ad salutem necessitate medii, ut Baptismus, et relapsis Pœnitentia; vel quia aut simpliciter, aut pro certo statu iterari non possunt; at nulla ex his rationibus pro sacramento Eucharistiæ pugnat, quod non est ad salutem necessarium nisi necessitate præcepti, ac præterea potest facile, sæpeque iterari. Deinde non videtur credibile, quod sacerdos, qui longis annis celebravit sacrilege, in vitæ fine vere contritus simul obtineat gratiam omnem, quam accepisset, si toto priori tempore digne celebrasset.

Nec refert, quod sacramentum hoc sit inter omnia præstantissimum, ac quælibet causa in suo genere habens completam virtutem operandi, remoto obice operetur; ac proinde æque Eucharistia, ac sacramenta alia, videatur posse reviviscere: etsi enim sacramentum præstantissimum Eucharistia sit; non tamen idcirco tribui eidem effectus debent, ad quos probabilius non est a Christo instituta. Hinc et causa in suo genere etsi completam operandi virtutem habeat, non tamen idcirco operatur effectus quoslibet, sed eos tantum, ad quos efficiendos vel a natura sua, vel aliunde ordinata est.

91. *Dices 1º.* Non datur sacramentum validum et informe; ergo etiam sacramentum reviviscens dari non potest. *Prob. Ant.* Sacramentum hoc ipso est invalidum, quando falsa est significatio formæ: atqui dum fecte suscipitur sacramentum, falsa est significatio formæ; sensus enim formæ est: ego tibi de præsentem confero gratiam, quæ tamen non confertur; ergo.

R. N. Ant. et prob. min. Etsi enim non semper conferatur gratia, quando profertur forma sacramentalis; semper tamen vera est hujus significatio, quia habet sensum virtualiter conditionatum hunc: confero tibi gratiam, si sis rite dispositus, vel, quantum est ex parte virtutis sacramenti; hinc forma manet vera, quando hic et nunc non confertur gratia, quia hoc non ex defectu virtutis in Sacramento, sed ex conditione subjecti oritur. Pariter si dicas: sacramenta gratiam determinate et de præsentem significant, etiam quo tempore fecte suscipiens non est capax gratiæ.

R. Hinc D. Significant gratiam simpliciter quoad substantiam C, quoad modum N. Quoad hunc non significant absolute, sed sub conditione requisitæ dispositionis, vel amotæ fictionis.

92. *Dices 2º.* Opus mortuum, h. e. in statu peccati mortalis factum non reviviscit, sicut opera bona, licet de cætero meritoria sint; in statu tamen peccati mortalis exercita nunquam reviviscunt ad meritum gratiæ et gloriæ: atqui sacramentum fecte susceptum est opus mortuum; ergo.

R. C. M. D. min. Sacramentum fecte susceptum, ut est opus hominis, est opus mortuum C. ut est opus Dei, vel Christi N. Hinc est disparitas quoad alia opera mortua. Opus aliud meritorium in statu peccati mortalis exercitum est mortuum simpliciter; proinde et nunquam reviviscere potest. At indigna sacramenti susceptio licet sit opus mortuum, imo mortiferum; ipsum tamen sacramentum, ut est opus Christi, in se vivum et sanctum est, habetque ex Christi meritis vim sanctificandi, ubi obex vitæ et sanctitatis recesserit, instar causæ meritoria, ac sicut corpus grave cessante impedimento causat motum. Hinc neque tenet hic Reg. 18. J. in 6. *Quod ab initio vitiosum est, tractu temporis non convalescit;* quia sacramentum in præsentem casu est validum ab initio; proinde licet tunc non exeret virtutem, dum confertur, exeret tamen recedente impedimento.

93. *Dices 3º.* Si post Baptismum fecte susceptum homo peccet, et deinde cum attritione accedat ad sacramentum Pœnitentiæ, in hoc casu deberet causari gratia tam a sacramento Pœnitentiæ præsentem, quam a Baptismo reviviscente: at hoc dici non potest. *Prob. min.* Quia gratia causata a Baptismo est impossibilis non solum cum peccatis ante, sed etiam post Baptismum; ergo Baptismus deleat peccata post Baptismum admissa, quod dici non potest. Pariter gratia collata vi sacramenti Pœnitentiæ est impossibilis etiam cum peccatis ante Baptismum commissis, et ipso originali; ergo et hoc sacramentum illa deleat, quod certo falsum est.

R. N. min. Ad prob. N. Cons. Etsi quilibet gradus gratiæ sit impossibilis cum peccato gravi quolibet; Deus tamen in hoc casu eodem signo concurret cum sacramento utroque ab causandam eandem realiter gratiam; sic tamen, ut, quatenus est a Baptismo, deleat directe solum originale ac peccata Baptismum præcedentia; quatenus vero est a Pœnitentia,

remittat directe peccata sola post Baptismum secuta; sicuti enim dicimus, visionem beatificam e. g. realiter esse tam ab intellectu, quam a lumine gloriæ, sed formalitatem vitalitatis respondere intellectui, formalitatem supernaturalitatis lumini gloriæ, quatenus sine intellectu non haberetur vitalitas; nec supernaturalitas sine hoc lumine; ita eadem gratia causaretur a sacramento utroque, ut tamen, qua deletiva peccati originalis est aliorumque ante Baptismum, respondeat Baptismo; qua deletiva peccati est post Baptismum commissi, sacramento Pœnitentiæ.

Si dicas: sed in casu, quando tollenda est fictio formalis, sacramentum Pœnitentiæ prius natura produceret effectum suum, quam Baptismus; ergo adhuc peccata remitteret ante Baptismum contracta. *Prob. Ant.* Prius natura debet tolli fictio formalis, ut Baptismus operetur gratiam, quia recessus impeditenti prius natura intelligitur, quam introductio formæ: sed fictio formalis non potest tolli, nisi per gratiam; est enim peccatum mortale sacrilegii; ergo si sacramentum Pœnitentiæ tollat fictionem, prius natura producet gratiam.

R. N. Ant. Ad prob. D. Ant. Prius natura debet tolli fictio in ratione voluntarii, ut operetur Baptismus *C.* in ratione maculæ *N.* Et sic *D. min.* Fictio in ratione culpæ et maculæ non potest tolli, nisi per gratiam *C.* in ratione voluntarii *N.* Rationem *Maj.* etiam *D.* Recessus impeditenti negativi prius natura intelligitur, quam introductio formæ *C.* positivi *N.* Nimirum sicut in physicis, et in exemplo allato fit, carentia dispositionis ultimæ est impedimentum negativum, et prius natura abesse debet ad formam novam; forma prior autem in materia est impedimentum positivum; atamen prior natura est introductio formæ novæ, quam veteris expulsio: ita hic peccatum fictionis est impedimentum positivum, si spectetur secundum maculam, et se habeat ut forma præcedens in materia; secundum rationem voluntarii habet se ut carentia dispositionis ultimæ ad formam subsequentem, scilicet gratiam, sive ut impedimentum negativum; quo proinde prius natura sublato, tunc pro eodem signo causat utrumque sacramentum gratiam, ut dictum numero præced.

94. *Dices 4º.* Quando tollitur fictio adæquata Baptismi, is reviviscit; sed in illo, qui Baptismum cum obice tantum negativo suscepit, etsi postea peccarit graviter, adæquata fictio per attritionem tollitur, quia in hoc casu illa in sola attritionis omissione consistebat. *Conf.* Peccatum, quod post Baptismum admittitur, non potest esse gratiæ baptismalis impedimentum, quia hoc in sola dispositionis ad Baptismum prærequisitæ omissione consistit.

R. D. M. Si sola fictio negativa post Baptismum perseverans sit impedimentum baptismalis gratiæ *C.* si præter fictionem negativam accedat impedimentum novum illius gratiæ, antequam reviviscat Baptismus *N.* Sic *D. min. et N. Cons.* In casu dato gratia baptismalis obtineri non potest, nisi peccatum commissum postea deleatur; cumque hoc materia necessaria sacramenti Pœnitentiæ sit, deleri non potest, nisi vel per sacramentum Pœnitentiæ, vel per contritionem perfectam; adeoque nec aliter tolli potest impedimentum reviviscentiæ Baptismi.

Ad Conf. R. D. Impedimentum gratiæ baptismalis prout conferendæ per actualem susceptionem Baptismi non potest esse peccatum postea commis-

sum *C.* prout conferendæ per Baptismum in hoc casu reviviscentem *N.* Responso intelligitur ex dictis num. præc., et colligetur amplius ex seq.

95. *Dices 5º.* Vel igitur ad sacramentorum reviviscentiam requiritur attritio, vel contritio perfecta, aut sacramentum Pœnitentiæ. Non 1um; quia in hac providentia nullum peccatum remittitur sine sacramento Pœnitentiæ vel in re, vel in voto. Non 2um; quia sic non esset necessaria reviviscentia sacramenti.

R. Subinde sola supernaturalis attritio sufficit; subinde vel sacramentum Pœnitentiæ, vel contritio perfecta requiritur. Hinc 1º. ut Baptismus (eadem est proportionaliter de aliis ratio) fite cum obice tantum negativo susceptus reviviscat ad remissionem peccati originalis, aliorumque personalium ante Baptismi susceptionem commissorum, sola sufficit attritio, si post Baptismum homo non peccarit mortaliter, quia hoc casu impedimentum adæquatum gratiæ baptismalis est carentia illius dispositionis necessario prærequisitæ, quæ requirebatur ad percipiendum cum fructu sacramentum; ergo si postea ea dispositio ponitur, omne tollitur impedimentum gratiæ: sed dispositio requisita et sufficiens in peccatore adulto ad obtinendam baptismalem gratiam est attritio; ergo. Deinde peccata personalia ante baptismum commissa eatenus solum sunt obex gratiæ, quatenus manent voluntaria: atqui per attritionem tolluntur in ratione voluntarii; hæc enim illorum retractatio est; ergo.

2º. Ut reviviscat sacramentum Baptismi, et tollatur obex negativus in eo, qui post Baptismum talem peccavit de novo lethaliter, non sufficit ad obtinendam baptismalem gratiam ponere dispositionem ante omissam, vel attritionem, sed requiritur necessario vel contritio perfecta, vel attritio cum sacramento Pœnitentiæ; ut vult Theologorum communis cum Doctore Angel, hic q. 69. a. 4. ad 3. Ac ratio est, quia ad delendum mortale post Baptismi susceptionem commissum necessario necessitate medii requiritur sacramentum Pœnitentiæ vel in re, vel in voto, quia Baptismus institutus non est ad delenda peccata post ipsum commissa; sed hæc clavibus et jurisdictioni Ecclesiæ subdita sunt. Et regula generalis est a plerisque recepta: quodcumque sacramentum reviviscens plus non præstat, quam præstitisset, si absque fictione susceptum fuisset, quia per reviviscentiam præcise restituitur in statum, in quo fuisset, si obice caruisset.

3º. Neque sufficiens est attritio, ut tollatur obex culpabilis, sive privativus ille sit, sive positivus; sed contritio perfecta, vel sacramentum Pœnitentiæ requiritur. Ratio fere eadem est, quæ præcedentis; cum enim hic obex, sive ista fictio sit in se peccatum sacrilegii, ipsumque sacramentum, e. g. Baptismum liget et impediatur, non potest tolli aliter, quam contritione perfecta, vel attritione cum sacramento Pœnitentiæ. Contra hoc postremum

Si dicas: Fictio illa non est peccatum posterius Baptismo; ergo potius per hunc reviviscentem tollitur, quia homo ante Baptismi consummationem nondum est subditus Ecclesiæ.

R. 1º. D. Ant. Non est posterius Baptismo tempore *C.* natura *N.* Fictio enim illa ipsum Baptismum impedit, quominus operetur gratiam; prius vero natura est, esse Baptismum, quam Baptismi impediri virtutem. Loquimur vero de fictione non inchoata, sed consummata: si quis enim fictionem

inchoalam retractaret ante Baptismi momentum ultimum, hæc non esset materia sacramenti Pœnitentiæ, sed deleteretur a Baptismo. Unde

R. 2º. aliter D. Fictio illa inchoata non est peccatum Baptismo posterius C. consummata, *subd.* non est peccatum posterius tempore C. natura N. Consummatur autem in instanti reali terminativo intrinseco ultimo Baptismi; pro quo instanti prior natura solum est Baptismus, adeoque et character; hunc enim fictio non impedit; ergo et pro priori naturæ ante fictionis consummationem homo fit subditus Ecclesiæ; ac proinde peccatum fictionis consummatæ subjectum est Ecclesiæ clavibus.

ARTICULUS VIII.

AN ET QUENAM SACRAMENTA IMPRIMANT CHARACTEREM, QUÆQUE HUIUS NATURA?

96. *Præmitto.* Character ex græco fonte desumptum nomen est, significatione generali nôfam importans, vel signaculum, quo unus vel distinguitur ab alio, vel ad certum deputatur munus. Inde character militaris veteribus nota fuit corporalis, militibus imprimi solita. Hic a Theologis juxta TRID. Sess. 7. Can. 9. atque jam ante illud, pro signaculo quodam spirituali sumitur per sacramentum animæ indelebiter impresso, quo fideles specialiter deputantur ad ea, quæ cultus divini sunt. Negarunt characterem sacramentalem temporum posteriorum novatores Wicleffus, Lutherus, Calvinus, eorumque sectatores, eum non nisi novum esse INNOCENTII III. inventum asserentes. Inter Catholicos Doctores quoad naturam duntaxat characteris hujus litigium est. Plerique cum Doctore Angel. 3. p. q. 62. a. 2. in 0, inhærentes proprietati verborum, quibus characterem TRID. describit, per hunc qualitatem physicam intelligunt. SCOTUS illum in relatione reali reponit; DURANDUS in relatione rationis, ac denominatione extrinseca, quæ a deputatione divina oritur, qua homo destinatur ad certas functiones sacras. Quam, DURANDI præsertim, opinionem, sunt qui errori dictorum Novatorum omnino affinem autument; at, ut VASQUESIO aliisque videtur, immerito. Novatores enim illi Confirmationem et Ordinem e sacramentorum albo expungunt, non DURANDUS: isti characterem ceu inventum INNOCENTII explo-dunt; secus iste: etsi igitur non æque commode hujus opinio conciliari possit cum catholico dogmate; potest tamen absolute, ac proinde proscrip-ta dici non potest; permissio enim gratis, characterem non esse absolutum quid, sed relationem aliquam, sive realem, sive rationis, adhuc absolute loquendo posset dici indelebilis, quia hæc relatio est perpetua; item impressus, inhærens; sic enim et macula dicitur permanere in anima, licet actus peccaminosus transierit; etsi multorum consensu nihil sit aliud, quam peccatum moraliter adhuc perseverans. Cæterum

97. *Dico I.* Datur character sacramentalis; isque per tria duntaxat sacramenta imprimitur, Baptismus, Confirmationem et Ordinem. Est de fide, Catholica sententia clare definita in Conc. TRID. Sess. 7. Can. 9. Idemque ante tradidit FLORENT. in Decr. Union.

Sunt, qui conclusionem probant ex quibusdam Scripturæ textibus: 2.

COR. 1. 21. *Qui unxit nos Deus, qui et signavit nos, et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Ad Ephes. 1. 13. *In quo et credentes signati estis Spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ.* Et c. 4. v. 30. *Nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in diem redemptionis.* Signum enim, inquit, illud, ac pignus Spiritus est character per sacramenta Baptismi et Confirmationis impressus. Perlubenter fundamenta hæc suo valori, quem tenent apud Theologos quosdam, relinquimus. Verum hos ipsos textus SS. Patrum non pauci S. CHRYS., AMBROS., HIERON.; item THEODOR. RET., imo S. THOMAS relati a SUAREZ ad q. 63. S. THOM. a. 1. et 3. et Disp. 11. Sect. 1., etsi alias characterem supponant et admittant, in sensu litterali de interiori per gratiam unctione et consignatione, quæ pignus Spiritus sancti et hæreditatis æternæ est, exponunt; alii hanc probationem ex Scriptura sacra præcise petitam ceu decretoriam non habent. Unde conclusio præcipue ex altera fidei regula, quæ est traditio,

Prob. I. Hoc modo: Datur character sacramentalis, supra descriptus, si constet ex traditione Ecclesiæ perpetua, per quædam sacramenta imprimi signum distinctum, tum ab externo sacramentali ritu, tum ab interna gratia, quod animæ inhæreat indelebile; ac fideles discernat a cæteris, efficiatque, ut sacramenta hæc iterari non possint: atqui constat ex traditione Ecclesiæ perpetua per sacramenta quædam imprimi ejusmodi signum; ergo. *Maj.* certa ex iis, quæ de traditione, altera fidei regula Tract. de Princ. Theol. dicuntur, hic supponitur. Unde

Prob. min. Ex perpetuo Patrum consensu. Sic S. DIONYS. AREOPAG. de Eccles. Hier. c. 2. part. 3ª. §. 4. ait, Deum accedenti ad Baptismus sui participationem tradere, h. e. gratiam, quæ est naturæ divinæ participatio ethica; et addit, *propriæque lucis, instar signi cujusdam participat.* Unde D. THOMAS in 4. dist. 4. q. 1. a. 1. ait: *a Dionysio prima traditio characteris nobis advenit.* Immerito excipiunt quidam scriptores Protestantium, Librum de Eccles. Hier. non esse S. DIONYSII AREOP., sed alterius cujusdam, ut ex speciali Dissert. tractatui de sacramento Eucharistiæ addenda constabit.

S. CYRILLUS Præfat. in Catecheses n. 16.: *Magnum sane est, inquit, propositum Baptisma, captivitatis liberatio, peccatorum remissio, mors peccati... signaculum sanctum et indelebile.* Ubi recenset Baptismi effectus, inter quos signaculum, seu characterem indelebilem, distinguit aperte et a gratia, et ab externo sacramenti ritu.

SS. CHRYSOST. et EPIPHANIUS, hic hæres. 8. (opp. t. 1. p. 19.), ille hom. 2. in epist. ad Ephes. n. 2. (opp. t. 11. p. 9.) docent nos in anima signari per Baptismus, quomodo Judæi in corpore per circumcisionem signabantur; sicut igitur circumcisionis signum in corpore corporale fuit, ac perpetuum; sic istud Baptismi in anima spirituale est et perpetuum.

S. AMBROSIIUS L. 1. de Spir. sancto c. 6. *Etsi, inquit, specie signemur in corpore, veritate tamen signamur in corde;* ubi scite duplex signum, exterius in ritu sacramenti externo, et interius in caractere distinguit.

S. AUGUSTINUS, quo vix aliquis aut luculentius, aut frequentius characterem expressit, epist. 23. (al. 98. n. 7.): *Consecratio, inquit, reum facit hæreticum, extra Domini gregem habentem Dominicum characterem.* Epist. 50. (al. 185. n. 43.) interroganti Donatistæ cur non iterum baptizaretur ad